

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2024-1\(107\)-95-102](https://doi.org/10.26642/jen-2024-1(107)-95-102)
УДК 657

І.В. Жиглей, д.е.н., проф.
С.М. Лайчук, к.е.н., доц.
І.Р. Поліщук, к.е.н., доц.

Державний університет «Житомирська політехніка»

Використання інформаційних технологій у бухгалтерському обліку

Проведено дослідження формування інформаційної індустрії в Україні та визначено місце застосування інформаційних технологій під час організації та ведення бухгалтерського обліку різними суб'єктами господарювання. Авторами встановлено, що цифровізація обліку вказує на перехід від традиційних методів обліку до використання цифрових технологій та електронних систем. Для ефективного впровадження та управління процесами диджиталізації обліку рекомендовано низку основних дисциплін для підготовки майбутніх бухгалтерів та навички, які вони здобудуть у процесі вивчення цих дисциплін. Охарактеризовано основні правила організації бухгалтерського обліку з використанням інформаційних технологій (вибір відповідної бухгалтерської програми, безпека даних, інтеграція з іншими системами, навчання персоналу, автоматизація облікових процесів, забезпечення відповідності чинному законодавству, моніторинг та аналітика, технічна підтримка). Наведено недоліки, які можуть виникнути під час використання програм з ведення бухгалтерського обліку: недостатня гармонізація з міжнародними стандартами, потреба в постійних оновленнях, висока вартість програм для бухгалтерського обліку, складні процедури ліцензування та реєстрації програмних продуктів, відсутність єдиних стандартів для всіх галузей, кібербезпека, невизначеність у питаннях оподаткування тощо. Зроблено висновок, що безперечні переваги використання цифрових технологій у бухгалтерському обліку впливають на підвищення вимог до кваліфікації облікових працівників, а також на необхідність зміни структури управління підприємством, підбору нових кадрів та навчання працюючого персоналу.

Ключові слова: бухгалтерський облік; інформаційні технології; автоматизація обліку; цифровізація обліку; диджиталізація обліку.

Актуальність теми. Без прискорення науково-технічного прогресу, широкого впровадження інноваційних інформаційних технологій є неможливим вирішення актуальних проблем в економіці. Цифрові технології значно впливають на різні галузі економічної діяльності (освіту, сільське господарство, медицину, промисловість, туризм, фінанси тощо), покращуючи ефективність, зручність та доступність послуг. Інформаційні технології дозволили утримати стабільність та забезпечити безперервність бізнес-процесів як в умовах пандемії, так і в умовах повномасштабного вторгнення в Україну. Цифрові технології також значно впливають на сталий розвиток, сприяючи підвищенню ефективності виробництва та зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище. Інноваційні цифрові рішення, такі як Інтернет речей, аналітика даних та штучний інтелект, допомагають оптимізувати використання ресурсів, зменшуючи відходи та витрати енергії. Крім того, цифрові платформи сприяють розвитку зелених технологій та стимулюють інновації для створення більш екологічно стійких рішень у всіх галузях економіки.

Використання цифрових технологій у бухгалтерському обліку не лише полегшує рутинні операції, але і сприяє високій точності та швидкості обробки фінансової інформації. В той же час все більшу роль в аналізі фінансових даних і фінансовому інжинірингу відіграє штучний інтелект. У результаті стрімких та постійних технологічних змін бухгалтери постійно стикаються з новими не лише можливостями, а й викликами: бухгалтери мають постійно адаптуватися до нових технологій. Навички, необхідні для бухгалтерської професії, змінюються, з'являються нові посади, до функціональних обов'язків яких належить аналіз даних і стратегічне консультування. Щоб залишатися конкурентоспроможним фахівцем з високим рівнем доходу в цьому мінливому середовищі, кваліфіковані бухгалтери мають постійно підвищувати свою кваліфікацію відповідно до вимог зовнішнього середовища.

Окремі аспекти щодо визначення місця і ролі застосування інформаційних технологій та ефективного їх використання під час організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах залишаються об'єктами дискусій серед науковців, що свідчить про актуальність та доцільність дослідження у цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спираються автори. Аналіз досліджень та публікацій вітчизняних та закордонних вчених, зокрема, О.С. Stoica, J.Pargmann [17, 15], дозволив визначити три основні напрями, в яких проводяться дослідження питань цифровізації в бухгалтерському обліку, а саме: 1) використання цифрових інструментів в освіті в галузі бухгалтерського обліку, їх

інтегрування в навчальні програми для підготовки студентів; 2) вплив професійних регуляторів на цифровізацію бухгалтерського обліку, в тому числі на формування звітності; 3) використання в інформаційних системах бухгалтерського обліку, зокрема, автоматизація бухгалтерських процесів, застосування хмарних технологій в аутсорсингу бухгалтерських послуг тощо.

Лоскоріх Г.Л. та ін. досліджують питання управління ризиками діяльності ІТ-підприємства та визначають місце бухгалтерського обліку в цьому процесі [4].

Авторами монографії [5] охоплено досить широке коло актуальних проблем, що стосуються розвитку інформаційних технологій обліку, аналізу та аудиту. Серед них важливе місце займає використання хмарних та ІОТ-платформ в управлінні фінансами, у забезпеченні економічної безпеки бізнесу, в економічному розвитку країни, у просуванні малого бізнесу, в цілях формування та подання звітності до державних контролюючих органів.

Дослідження групи авторів на чолі з С.Онешко спрямоване передусім на сферу обліку та фінансової звітності, обґрунтовується вплив штучного інтелекту на точність оцінювання й розрахунків, особливо в контексті складної внутрішньої та міжнародної геополітичної ситуації [14]. Підкреслюються реальні переваги, які штучний інтелект додає до сфери обліку та фінансової звітності в ІТ-секторі України.

Скрінковський Р. підкреслює, що інформаційні технології (як процеси систематизації даних і обробки інформації) забезпечують автоматизацію методу бухгалтерського обліку й інших функцій управління в інформаційних системах через ключові елементи методу бухгалтерського обліку (документацію, інвентаризацію, калькуляцію, рахунки бухгалтерського обліку, подвійний запис та баланс) [8].

У зв'язку зі змінами, зумовленими технічним прогресом, зокрема впровадженням інформаційних технологій в сферу бухгалтерського обліку, виникає необхідність оновлення вимог до знань і компетенцій бухгалтерів. При формуванні термінологічного мінімуму бухгалтера, за твердженням доцента Н.А. Канцедал, освітнім закладам варто комбінувати науково-професійну та практично-професійну термінологію [2].

Wolfgang Breuer та Andreas Knetsch [11], Ionescu-Feleagă L. [13], Stoica O.C. [17] та ін. в своїх дослідженнях наводять останні тенденції цифровізації фінансів та бухгалтерського обліку в світі, які дозволили сформувати перспективи подальших наших досліджень.

Звичайно, дослідження питань цифровізації обліку тісно пов'язані з питанням використання інформаційних технологій у фінансах, в бізнесі в цілому, а також впливу на суспільство та екологію. Виговська Н.Г. [1] та ін. розглядають питання бізнесу в сфері інформаційних технологій з точки зору фінансового управління через уточнення сутності інформаційних технологій як виду бізнесу, визначення особливостей типових бізнес-моделей та форм організації бізнесу. Також пропонують розглядати ІТ-бізнес як підприємницьку діяльність у сфері збору, зберігання, обробки і поширення інформації. Ареф'єв С. та ін. [10] досліджують використання цифрових технологій для забезпечення екологічної безпеки в контексті розвитку зеленої економіки. Кудрявцев В.М. [3] дослідив взаємозв'язок процесу цифровізації та концепції сталого розвитку в цілому.

Такий широкий спектр досліджуваних питань, а також розходження в поглядах вчених, підтверджують актуальність та новизну дослідження щодо впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік як навчальну дисципліну, практичну діяльність, науку та сферу регулювання.

Метою статті є вивчення особливостей різних аспектів застосування інформаційних технологій у організації та веденні бухгалтерського обліку та наслідки цих процесів як для бізнесу, так і для бухгалтерів і для суспільства в цілому.

Викладення основного матеріалу. Термін «інформаційні технології» в Україні почав активно використовуватися в середині 1990-х років, коли країна отримала незалежність. З цього часу в Україні відбувалися інтенсивні зміни в галузі інформаційних технологій та комп'ютеризації.

Однією із ключових подій у формуванні інформаційної індустрії в Україні було заснування «Українського науково-дослідного інституту інформаційних технологій», який був створений у 1993 році. Інститут виконує наукові дослідження та розробки в галузі інформаційних технологій.

На законодавчому рівні закріплення терміна «інформаційна технологія» відбулося в Законі України «Про Національну програму інформатизації» [10]. Зараз термін «інформаційні технології» широко використовується в різних галузях економіки та освіти в Україні. Країна стала центром для багатьох ІТ-компаній, які займаються програмуванням, розробкою програмного забезпечення, аутсорсингом та іншими сферами, пов'язаними з інформаційними технологіями.

Паралельно з терміном «інформаційні технології» використовується термін «цифровізація (диджиталізація)». Особливого значення останній набув у сфері бухгалтерського обліку.

У загальному розумінні «цифровізація бухгалтерського обліку» та «диджиталізація бухгалтерського обліку» – це процес перетворення інформації та послуг у цифровий формат, що враховує використання комп'ютерних технологій для збільшення ефективності, доступності та обміну даними у сфері бухгалтерського обліку. Проте вони мають як спільні, так і відмінні риси.

Терміни «цифровізація обліку» та «диджиталізація обліку» мають схожість в тому, що обидва вони:

- 1) передбачають використання різних цифрових інструментів та технологій для автоматизації бухгалтерських процесів та оптимізації роботи з фінансовою інформацією;
- 2) спрямовані на підвищення ефективності роботи бухгалтерського обліку за допомогою використання сучасних технологій.

Проте у деяких випадках вони можуть використовуватися у різних значеннях (рис. 1).

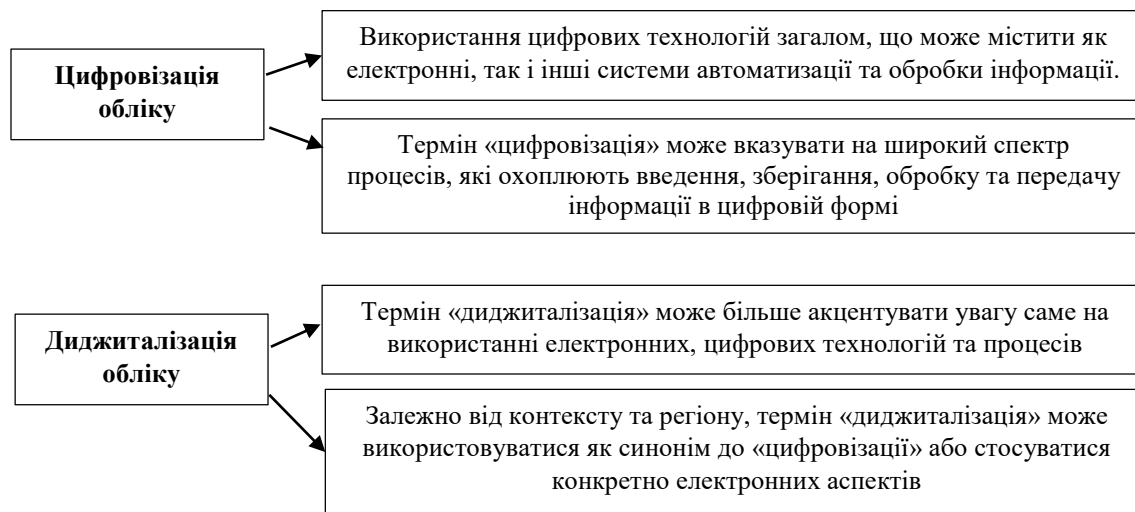

Рис. 1. Порівняння термінів «цифровізація обліку» та «диджиталізація обліку»

Таким чином, цифровізація бухгалтерського обліку фокусується на перетворенні аналогових процесів у цифрові форми, враховуючи електронний облік, збереження даних у хмарі, використання електронних документів та інших цифрових інструментів. Диджиталізація бухгалтерського обліку більше акцентується на використанні передових цифрових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, аналітика великих даних, для вдосконалення аналізу та прийняття рішень у бухгалтерському обліку. Безумовно, обидві стратегії важливі для сучасних підприємств, оскільки дозволяють підвищити точність, ефективність та надійність бухгалтерського обліку в умовах постійних змін технологій та бізнес-середовища.

Окрім того, слід зазначити, що різниця в написанні цих поняттях існує в українській мові, проте – відсутня в англійській і може прослідковуватися лише з контексту.

Майбутні бухгалтери мають отримати комплексне навчання, щоб ефективно впроваджувати та управляти процесами диджиталізації обліку. Наведемо деякі ключові дисципліни та навички, які можуть бути корисними для фахівців з бухгалтерського обліку, які слід враховувати при підготовці навчальних програм та відповідних фахівців (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові дисципліни для підготовки майбутніх бухгалтерів, обізнаних у процесах диджиталізації обліку

№ з/п	Дисципліни	Навички
1	Бухгалтерський облік, фінансовий облік, управлінський облік	Дає добре зрозуміти принципи бухгалтерського обліку для правильної інтеграції цифрових технологій
2	Інформаційні технології в обліку, основи програмування та аналізу даних, бази даних та системи управління базами даних	Знання програмування може допомогти у розумінні та реалізації автоматизованих процесів. Розуміння, як зберігається та обробляється інформація, є важливим для диджиталізації обліку
3	Фінансовий аналіз та планування	Аналіз фінансових показників та прогнозування. Розуміння та вміння працювати з фінансовими даними для прийняття ефективних рішень
4	Безпека та конфіденційність даних, основи кібербезпеки	Захист інформації від несанкціонованого доступу та збереження конфіденційності даних
5	Професійна етика бухгалтера	Цифрові правила та відповідальність: розуміння етичних та юридичних аспектів використання цифрових технологій при веденні бухгалтерського обліку

Ці дисципліни і навички допоможуть майбутнім бухгалтерам не лише розуміти технічні аспекти диджиталізації обліку, але і вміти ефективно впроваджувати ці зміни в роботу підприємства.

У навчальному процесі Державного університету «Житомирська політехніка» під час підготовки фахівців з бухгалтерського обліку запроваджено такі дисципліни з диджиталізації обліку: «Цифровізація документообороту та електронний офіс», «Інформаційні системи та технології в обліку і оподаткуванні».

Цілком погоджуємося з Gulin D. [12, с. 431] відносно того, що за допомогою технології якість і релевантність облікової інформації буде покращена, період, необхідний для підготовки, буде скорочено, а інформація буде доступною в режимі реального часу без затримок.

Тому при організації та веденні бухгалтерського обліку з використанням інформаційних технологій пропонуємо звертати увагу на кілька важливих аспектів (табл. 2).

Таблиця 2

Основні правила організації бухгалтерського обліку з використанням інформаційних технологій

№ з/п	Правила організації обліку	Характеристика
1	Вибір відповідної бухгалтерської програми	Обирати бухгалтерську програму, яка відповідає потребам господарської діяльності. Враховувати можливості автоматизації, інтеграції з іншими системами та зручність використання
2	Безпека даних	Забезпечити надійність системи захисту даних. Використовувати шифрування та інші методи для захисту конфіденційної інформації. Регулярно робити резервні копії даних та зберігати їх в безпечному місці
3	Інтеграція з іншими системами	Переконатися, що бухгалтерська програма може легко інтегруватися з іншими системами, такими як системи управління запасами чи електронна комерція
4	Навчання персоналу	Забезпечити належне навчання бухгалтерів та інших співробітників, які будуть використовувати бухгалтерські програми. Періодично оновлювати навички для ефективного використання технологій
5.	Автоматизація облікових процесів	Використовувати можливості автоматизації для оптимізації бухгалтерських процесів. Це може враховувати автоматизацію внесення даних, формування звітів, опрацювання платежів тощо
6	Забезпечення відповідності чинному законодавству	Вивчити вимоги законодавства щодо бухгалтерського обліку та переконатися, що діюча програма для ведення бухгалтерського обліку відповідає цим вимогам. Регулярно оновлювати програмне забезпечення для забезпечення відповідності до останніх законодавчих змін
7	Моніторинг та аналітика	Використовувати вбудовані аналітичні засоби та забезпечити доступ до ключової фінансової інформації. Переконатися, що система бухгалтерського обліку надає можливості для створення різноманітних фінансових звітів та аналізу даних звітності
8	Технічна підтримка	Забезпечити належний рівень технічної підтримки для швидкого вирішення проблем та усунення несправностей

Таким чином, найбільш важливими серед зазначених правил є забезпечення ефективності та точності бухгалтерського обліку, а також забезпечення безпеки та відповідності до нормативних вимог.

Сучасні бухгалтери мають розвивати критичне мислення, вирішувати проблеми, мати високий рівень адаптивності, гнучкості та взаємодії з іншими учасниками облікового процесу.

Підтримуємо думку колег про те, що в Україні варто звернути увагу на недосконалість відповідної цифрової інфраструктури для систем бухгалтерського обліку, недостатній рівень інвестицій, низький рівень кваліфікації спеціалістів, невідповідність законодавчих постанов світовим тенденціям щодо диджиталізації бухгалтерського обліку [16]; застарілу матеріально-технічну базу, неліцензійне програмне забезпечення, проблеми із захистом авторських прав, проблеми забезпечення інформаційної безпеки, низькі темпи імплементації інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій, консервативність поглядів працівників щодо користування інформаційними технологіями [6, с. 391].

Також до недоліків, які можуть виникнути під час використання програм з ведення бухгалтерського обліку, можна зарахувати:

1) недостатню гармонізацію з міжнародними стандартами (в деяких випадках національні стандарти бухгалтерського обліку можуть бути не повністю гармонізовані з міжнародними стандартами, що може ускладнювати ведення обліку для міжнародних компаній або тих, що співпрацюють з іноземними партнерами);

2) потребу в постійних оновленнях (законодавчі зміни та вдосконалення в системі оподаткування можуть вимагати постійного оновлення програм для бухгалтерського обліку для відповідності новим вимогам);

3) високу вартість програм для бухгалтерського обліку (вартість та технічна підтримка програм можуть бути значними для деяких підприємств, особливо для малих та середніх);

4) складні процедури ліцензування та реєстрації (деякі процедури ліцензування та реєстрації програм можуть бути відносно складними та часомісткими);

5) відсутність єдиних стандартів для всіх галузей (у різних галузях можуть існувати власні особливості бухгалтерського обліку, і відсутність єдиних стандартів може ускладнювати порівняння фінансових звітів між компаніями);

6) кібербезпеку (збереження та захист конфіденційної бухгалтерської інформації може виникнути як проблема, оскільки потрібно враховувати питання кібербезпеки та надійності програм, що посилюється тим, що багато співробітників в останні роки працює віддалено);

7) невизначеність у питаннях оподаткування (з питань оподаткування і відображення оподатковуваних подій може виникати невизначеність, і це може вимагати консультацій з боку фахівців).

Також варто вирізнити ті ділянки бухгалтерського обліку, які наразі є недостатньо цифровізованими та потребують розробок як науковців, так і практиків. За дослідженнями компанії KPMG 2022–2023 років, проведених у співпраці з Мюнхенським університетом імені Людвіга Максиміліана: 1) більшість компаній мають низький рівень цифровізації нефінансової звітності. Лише 30 % опитаних компаній оцифрували принаймні 50 % своїх звітів; 64 % оцінюють свій рівень цифровізації від 0 до 40 %; 2) в бухгалтерському обліку досі майже не використовуються технології блокчейн і віртуальної реальності, які все більше поширюються в сучасному бізнесі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи результати проведених досліджень, слід виокремити основні результати:

1. В Україні термін «інформаційні технології» почав активно використовуватися в середині 1990-х років, що сприяло інтенсивним змінам у галузі інформаційних технологій та комп'ютеризації і як ключова подія у формуванні інформаційної індустрії в Україні є заснування «Українського науково-дослідного інституту інформаційних технологій» у 1993 році, а законодавче закріплення терміна «інформаційна технологія» відбулося у Законі України «Про Національну програму інформатизації». Все це та подальші активні дії на всіх рівнях – від законодавства до практичної діяльності, призвело до того, що Україна стала центром для багатьох ІТ-компаній, що займаються різними аспектами інформаційних технологій, такими як програмування, розробка програмного забезпечення, аутсорсинг тощо;

2. Терміни «цифровізація» та «диджиталізація» широко використовуються в різних галузях, зокрема, в сфері бухгалтерського обліку – для підвищення ефективності роботи бухгалтерського обліку за допомогою цифрових інструментів. Обидва терміни в сфері бухгалтерського обліку мають схожість у тому, що передбачають використання цифрових технологій для автоматизації бухгалтерських процесів та підвищення ефективності. Проте є відмінності у їхньому використанні та основних акцентах. «Цифровізація» фокусується на перетворенні процесів у цифрові форми, а «диджиталізація» акцентується на використанні передових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та аналітика великих даних, для вдосконалення аналізу та прийняття рішень у бухгалтерському обліку. Різниця в написанні цих понять існує в українській мові, проте немає в англійській, і може прослідковуватися лише з контексту. Обидві стратегії важливі для сучасних підприємств, оскільки дозволяють підвищити точність, ефективність та надійність бухгалтерського обліку в умовах постійних змін технологій та бізнес-середовища;

3. Для успішної інтеграції цифрових технологій у бухгалтерський облік майбутні бухгалтери мають володіти різнобічним комплексним навчанням, що враховує технічні дисципліни та навички, а також розуміння етичних та юридичних аспектів використання цифрових технологій. Впровадження відповідних дисциплін у навчальних програмах може значно покращити підготовку фахівців з бухгалтерського обліку та сприяти успішній адаптації до вимог сучасного цифрового середовища;

4. Використання інформаційних технологій у бухгалтерському обліку може значно покращити якість та релевантність облікової інформації, зменшити час підготовки і забезпечити доступність даних в реальному часі. Досліджуючи основні правила організації бухгалтерського обліку з використанням інформаційних технологій, найважливішими визначено ефективність, точність, безпеку та відповідність до нормативних вимог. Незважаючи на безперечні переваги використання цифрових технологій у бухгалтерському обліку не слід забувати, що при цьому підвищуються вимоги до кваліфікації облікових працівників, виникає необхідність зміни структури управління підприємством, підбору нових кадрів та навчання працюючого персоналу;

5. Сучасні бухгалтери повинні мати розвинуті навички критичного мислення та адаптивності для ефективної роботи в умовах облікового середовища, яке швидко змінюється. Недосконала цифрова інфраструктура, недостатні інвестиції, низький рівень кваліфікації спеціалістів та інші проблеми української системи бухгалтерського обліку вимагають невідкладних заходів. Додатково виокремлено недоліки використання програмного забезпечення для бухгалтерського обліку, враховуючи недостатню гармонізацію з міжнародними стандартами та проблеми з кібербезпекою, а також вказано низький рівень цифровізації нефінансової звітності в компаніях.

Таким чином, інформаційні технології відіграють важливу роль у бухгалтерській освіті, діяльності, науці та регулюванні. Автоматизація облікових процесів може призвести до численних вигод для підприємства, покращуючи ефективність діяльності, точність ведення обліку та ресурсозбереження, та відповідає досягненню Цілей сталого розвитку в аспекті якісної освіти, економічного зростання, інновацій, а також цілей, пов'язаних з екологією.

Проте це дуже широка тема, яка потребує багатогранних подальших досліджень. Зокрема, найменш дослідженими на сьогодні є питання застосування в бухгалтерському обліку штучного інтелекту, різного виду цифрових активів, зокрема, стейблкоїнів, токенів NFT, цифрової валюти тощо. Вимагають подальших досліджень питання застосування технології блокчейну в аудиті та оподаткуванні обліку, використання смарт-контрактів.

Список використаної літератури:

1. IT-бізнес як об'єкт фінансового управління / *Н.Г. Виговська, А.Ю. Полчанов, І.В. Литвинчук та ін.* // Економіка, управління та адміністрування. – 2023. – № 3 (105). – С. 159–165. DOI: 10.26642/ema-2023-3(105)-159-165.
2. *Канцедал Н.А.* Бухгалтерський облік цифрової епохи: розширення термінологічних кордонів / *Н.А. Канцедал* // Облік і фінанси. – 2019. – № 1 (83). – С. 28–34.
3. *Кудрявцев В.М.* Взаємозв'язок процесу цифровізації та концепції сталого розвитку / *В.М. Кудрявцев* // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. праць. – 2022. – Вип. 40. – С. 74–87. DOI: 10.30977/ЕТК.2225-2304.2022.40.74.
4. *Лоскоріх Г.Л.* Облікове забезпечення управління ризиками діяльності IT-підприємств / *Г.Л. Лоскоріх, І.Л. Грабчук, В.П. Рогаль* // Економіка, управління та адміністрування. – 2021. – № 4 (98). – С. 75–80. DOI: 10.26642/ema-2021-4(98)-75-80.
5. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій : монографія / *С.А. Карпенко, О.В. Карпенко, А.І. Мілька та ін.* – Полтава : ПУЕТ, 2021. – 410 с.
6. *Пілевич Д.С.* Напрями розвитку системи бухгалтерського обліку в умовах діджиталізації національної економіки / *Д.С. Пілевич* // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2021. – № 4 (20). – С. 387–395 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://preu.stu.cn.ua/article/view/204777>.
7. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.
8. *Скриньковський Р.* Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку на підприємстві / *Р.Скриньковський, В.Гладун, М.Крамар* // Path of Science. – 2019. – Vol. 5, No. 2. – P. 3001–3010. DOI: 10.22178/pos.43-3.
9. *Чех Н.О.* Інформаційні технології в бухгалтерському обліку та пов'язані ризики безпеки / *Н.О. Чех, О.О. Конопліна, Ю.І. Мізік* // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2021. – Вип. 55. – С. 189–193. DOI: 10.32843/infrastruct55-31.
10. The use of Digital Technologies to Ensure Environmental Safety in the Context of the Green Economy Development / *S.Arefiev, I.Zhyhlei, Y.Pereguda and other* // Revista de la Universidad del Zulia. – 2024. – Año 15, № 42. – P. 353–369. DOI: 10.46925/rdluz.42.20.
11. *Breuer W.* Recent trends in the digitalization of finance and accounting / *W.Breuer, A.Knetsch* // Journal of Business Economics. – 2023. – Vol. 93. – P. 1451–1461. DOI: 10.1007/s11573-023-01181-5.
12. *Gulin D.* Digitalization and the Challenges for the Accounting Profession / *D.Gulin, M.Hladika, I.Valent* // ENTRENOVA Conference Proceedings, 12 september. – 2019 [Electronic resource]. – Access mode : <https://ssrn.com/abstract=3492237>.
13. Empirical Evidence on the Development and Digitalization of the Accounting and Finance Profession in Europe / *L.Ionescu-Feleagă, V.D. Dragomir, S.Bunea and other* // Electronics. – 2022. – № 11. – 3970 p. DOI: <https://doi.org/10.3390/electronics11233970>.
14. Accounting and Financial Reporting in the IT Sphere of Ukraine: Opportunities of Artificial Intelligence / *S.Oneshko, A.Nazarenko, I.Yaremko and other* // Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. – 2023. – Vol. 5 (52). – P. 79–96. DOI: 10.55643/fcaptop.5.52.2023.4151.
15. Digitalisation in accounting: a systematic literature review of activities and implications for competences / *J.Pargmann, E.Riebenbauer, D.Flick-Holtsch, F.Berding* // Empirical Research in Vocational Education and Training. – 2023. – № 1 (15). DOI: <https://doi.org/10.1186/s40461-023-00141-1>.
16. Analysis of trends in the implementation of digitalization in accounting (ukrainian case) / *M.Petchenko, T.Fomina, O.Balaziuk and other* // Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. – 2023. – Vol. 1 (48). – P. 105–113. DOI: 10.55643/fcaptop.1.48.2023.3951.
17. *Stoica O.C.* Digitalization in Accounting: A Structured Literature Review / *O.C. Stoica, L.Ionescu-Feleagă* // Resilience and economic intelligence through digitalizationand big data analytics : Proceedings of the 4th

- International Conference on Economics and Social Sciences, June 10–11. – Romania : Bucharest University of Economic Studies, 2021. – P. 453–464. DOI: 10.2478/9788366675704-045.
18. Stoica O.C. The accounting practitioner as a driver of digitalization pace / O.C. Stoica, L.Ionescu-Feleagă // Proceedings of the International Conference on Business Excellence. – 2021. – Vol. 15, No. 1. – P. 768–782. DOI: <https://doi.org/10.2478/picbe-2021-0072>.

References:

- Vyhovska, N.H., Polchanov, A.Yu., Lytvynchuk, I.V. et al. (2023), «IT-biznes yak ob'ekt finansovoho upravlinnia», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, No. 3 (105), pp. 159–165, doi: 10.26642/ema-2023-3(105)-159-165.
- Kantsedal, N.A. (2019), «Bukhhalterskyi oblik tsyfrovoyi epokhy: rozshyrennia terminolohichnykh kordoniv», *Oblik i finansy*, No. 1 (83), pp. 28–34.
- Kudriavtsev, V.M. (2022), «Vzaiemozviazok protsesu tsyfrovizatsii ta kontseptsii staloho rozvytku», *Ekonomika transp. kompleksu*, zb. nauk. pr., Issue 40, pp. 74–87, doi: 10.30977/ETK.2225-2304.2022.40.74.
- Loskorikh, H.L., Hrabchuk, I.L. and Rohal, V.P. (2021), «Oblikove zabezpechennia upravlinnia ryzkamy diialnosti IT-pidpriemstv», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, No. 4 (98), pp. 75–80, doi: 10.26642/ema-2021-4(98)-75-80.
- Karpenko, Ye.A., Karpenko, O.V., Milka, A.I. et al. (2021), *Perspektyvy rozvytku bukhhalterskoho obliku, analizu ta audytu v umovakh innovatsiinykh informatsiinykh tekhnolohii*, monohrafiia, PUET, Poltava, 410 p.
- Pilevych, D.S. (2021), «Napriamy rozvytku systemy bukhhalterskoho obliku v umovakh didzhitalizatsii natsionalnoi ekonomiky», *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, No. 4 (20), pp. 387–395, [Online], available at: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/204777>
- VRU (1998), *Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii*, Zakon Ukrainy vid 04.02.1998 r. No. 74/98-VR, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>
- Skrynkovskyy, R., Hladun, V. and Kramar, M. (2019), «Informatsiini tekhnolohii v orhanizatsii bukhhalterskoho obliku na pidpriemstvi», *Path of Science*, Vol. 5, No. 2, pp. 3001–3010, doi: 10.22178/pos.43-3.
- Chekh, N.O., Konoplina, O.O. and Mizik, Yu.I. (2021), «Informatsiini tekhnolohii v bukhhalterskomu obliku ta poviazani ryzky bezpeky», *Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audyt*, Issue 55, pp. 189–193, doi: 10.32843/infrastruct55-31.
- Arefiev, S., Zhyhlei, I., Pereguda, Y. et al. (2024), «The use of Digital Technologies to Ensure Environmental Safety in the Context of the Green Economy Development», *Revista de la Universidad del Zulia*, Año 15, No. 42, pp. 353–369, doi: 10.46925/rdluz.42.20.
- Breuer, W. and Knetsch, A. (2023), «Recent trends in the digitalization of finance and accounting», *Journal of Business Economics*, Vol. 93, pp. 1451–1461, doi: 10.1007/s11573-023-01181-5.
- Gulin, D., Hladika, M. and Valenta, I. (2019), «Digitalization and the Challenges for the Accounting Profession», *ENTRENOVA Conference Proceedings*, September 12, [Online], available at: <https://ssrn.com/abstract=3492237>
- Ionescu-Feleagă, L., Dragomir, V.D., Bunea, S. et al. (2022), «Empirical Evidence on the Development and Digitalization of the Accounting and Finance Profession in Europe», *Electronics*, No. 11, 3970 p., doi: 10.3390/electronics11233970.
- Oneshko, S., Nazarenko, O., Yaremko, I. et al. (2023), «Bukhhalterskyi oblik ta finansova zvitnist v IT-sferi Ukrainy: mozhlyvosti shtuchnoho intelektu», *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, Vol. 5 (52), pp. 79–96, doi: 10.55643/fcaptop.5.52.2023.4151.
- Pargmann, J., Riebenbauer, E., Flick-Holtsch, D. et al. (2023), «Digitalisation in accounting: a systematic literature review of activities and implications for competences», *Empirical Research in Vocational Education and Training*, No. 1 (15), doi: 10.1186/s40461-023-00141-1.
- Petchenko, M., Fomina, T., Balaziuk, O. et al. (2023), «Analiz tendentsii uprovdzhennia tsyfrovizatsii ta dydzhytalizatsii v bukhhalterskyi oblik (ukrainskyi keis)», *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, Vol. 1 (48), pp. 105–113, doi: 10.55643/fcaptop.1.48.2023.3951.
- Stoica, O.C. and Ionescu-Feleagă, L. (2021), «Digitalization in Accounting: A Structured Literature Review», *Resilience and economic intelligence through digitalization and big data analytics*, Proceedings of the 4th International Conference on Economics and Social Sciences, Bucharest University of Economic Studies, June 10–11, Romania, pp. 453–464, doi: 10.2478/9788366675704-045.
- Stoica, O.C. and Ionescu-Feleagă, L. (2021), «The accounting practitioner as a driver of digitalization pace», *Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, Vol. 15, No. 1, pp. 768–782, doi: 10.2478/picbe-2021-0072.

Жиглей Ірина Вікторівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<http://orcid.org/0000-0002-9529-6849>.

Наукові інтереси:

- облік та оподаткування зовнішньоекономічної діяльності;
- трансфертне ціноутворення;
- обліково-аналітичне забезпечення соціально відповідальної діяльності;
- нефінансова звітність.

Лайчук Світлана Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0001-7939-1195>.

Наукові інтереси:

- проблеми організації бухгалтерського обліку на підприємстві;
- послуги з бухгалтерського аутсорсингу;
- особливості обліку й оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Поліщук Ірина Романівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0002-6074-6627>.

Наукові інтереси:

- методологія стратегічного аналізу;
- обліково-аналітичне забезпечення прогнозування фінансового стану підприємства.

Zhyhlei I.V., Laichuk S.M., Polishchuk I.R.

The use of information technology in accounting

The study explores the formation of the information industry in Ukraine and identifies the application of information technology in organizing and conducting accounting by various economic entities. The authors established that digitalization of accounting indicates a transition from traditional accounting methods to the use of digital technologies and electronic systems. For the effective implementation and management of accounting digitalization processes, several key disciplines are recommended for preparing future accountants and the skills they will acquire while studying these disciplines. The main principles of organizing accounting using information technology are characterized, including the selection of appropriate accounting software, data security, integration with other systems, staff training, automation of accounting processes, compliance with current legislation, monitoring, and analytics, as well as technical support. The study highlights drawbacks that may arise when using accounting software, such as insufficient harmonization with international standards, the need for constant updates, high costs of accounting software, complex licensing and registration procedures for software products, lack of uniform standards for all industries, cybersecurity, and uncertainties in taxation. The conclusion is drawn that the unquestionable advantages of using digital technologies in accounting impact the increased qualifications required for accounting professionals and necessitate changes in the company's management structure, recruitment of new personnel, and training of existing staff.

Keywords: accounting; information technology; accounting automation; accounting digitalization.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2024.